

School Curriculum Administration in the 21st Century of School Administrators in the Phatwit Inter-School Cluster under the Roi Et Secondary Educational Service Area Office

Ratdawan manat¹ Sekchai Chompoonuch²

Received: February 03, 2026

Revised: September 29, 2026

Accepted: September 29, 2026

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the school curriculum administration in the 21st century of school administrators in the Phatwit Inter-School Cluster under the Roi Et Secondary Educational Service Area Office; and 2) to study the guidelines for developing the School Curriculum Administration in the 21st Century of School Administrators in the Phatwit Inter-School Cluster under the Roi Et Secondary Educational Service Area Office. This study was a mixed-methods research. Quantitative data were collected using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.98 from a sample of 214 participants, comprising school administrators and teachers. Qualitative data were gathered through interviews with 5 key informants selected via purposive sampling. The research instruments consisted of a questionnaire and a semi-structured interview guide. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research findings revealed that 1) the school curriculum administration in the 21st century of school administrators in the

¹⁻² North-Chiang Mai University

Corresponding author, g673302089@northcm.ac.th, Tel. 0847824094

Phatwit Inter-School Cluster under the Roi Et Secondary Educational Service Area Office was at a high level overall ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.24), with all individual aspects also rated at a high level; and 2) guidelines for developing 21st-century school curriculum administration should address five areas: regarding the preparedness of educational institutions, they should assess the issues and needs of learners, the community, and personnel, while taking into account individual differences; in terms of the development of the school curriculum, a systematic survey, analysis, and compilation of a database on local wisdom should be conducted; in the aspect of the implementation of the school curriculum, community participation should be encouraged, and the community should be utilized as a learning resource and a setting for gaining practical experience; regarding supervision, oversight, monitoring, and evaluation, digital technology should be utilized to disseminate evaluation results and provide stakeholders with opportunities to offer feedback; in terms of curriculum improvement and development, evaluation results, feedback, and recommendations should be utilized for continuous curriculum enhancement to ensure alignment with the changes of the 21st century.

Keywords: 21st-century school curriculum administration, school administrators, Phatwit Inter-School Cluster, Roi Et Secondary Educational Service Area Office

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

รัตดาวรรณ มานัด¹ และเสกชัย ชมภูนุช²

Received: June 29, 2026

Revised: September 29, 2026

Accepted: September 29, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 214 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.24) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 2) แนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรดำเนินการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของ

¹⁻² มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่; North-Chiang Mai University

Corresponding author, g673302089@northcm.ac.th, Tel. 0847824094

สถานศึกษา ควรสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และบุคลากร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรสำรวจ วิเคราะห์ และจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และพื้นที่ฝึกประสบการณ์จริง ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเผยแพร่ผลการประเมินและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ข้อมูลย้อนกลับ และด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ควรนำผลการประเมิน ข้อมูลย้อนกลับ และข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา, สหวิทยาเขตพัฒนวิทย์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

บทนำ

การศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 บังคับให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการสร้างสมรรถนะผู้เรียนให้เท่าทันการรุดหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และกระแสโลกาภิวัตน์ (Trilling & Fadel, 2009) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจาก PISA ปี 2022 กลับสะท้อนวิกฤตการณ์ที่น่ากังวล เมื่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไทยทั้งในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่มประเทศ OECD โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติการคิดวิเคราะห์เชิงลึก (OECD, 2023) ซึ่งถือเป็นโจทย์ท้าทายสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยสู่สากล สอดคล้องกับรายงานดัชนีการพัฒนามนุษย์ที่ชี้ว่าทักษะพื้นฐานและการเรียนรู้ของประชากรไทยมีแนวโน้มถดถอยลง สวนทางกับสถิติเยาวชนนอกระบบการศึกษาและการทำงานที่ปรับตัวสูงขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ด้วยเหตุนี้ แนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนจึงต้องมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นทักษะปฏิบัติจริง พร้อมทั้งเร่งปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยภายใต้กรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) และมาตรฐานที่กำหนดไว้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2567) ท้ายที่สุดแล้ว การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นควบคู่ไปกับการปฏิบัติตาม

ระเบียบกฎหมาย จึงเป็นฟันเฟืองหลักที่จะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้เรียนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นการปฏิรูปหลักสูตรโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) โดยมีเป้าหมายหลักในการบ่มเพาะสมรรถนะที่จำเป็นและทักษะสำคัญสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ทว่าในมิติของการปฏิบัติจริง ข้อมูลจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2567) ระบุว่าสถานศึกษาจำนวนมากยังประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้สัมฤทธิ์ผลตามทักษะดังกล่าว ขณะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดได้วางพันธกิจสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลผ่านการขับเคลื่อนหลักสูตรที่ยึดโยงกับบริบทของท้องถิ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.) ซึ่งกระบวนการพัฒนาและนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยกลไกการบริหารจัดการที่เน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นแกนนำหลักในการผลักดัน (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553, 2553) แม้ปัจจุบันจะมีการส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการใช้นวัตกรรมอย่างกว้างขวาง แต่ผลการดำเนินงานในพื้นที่มัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ยังคงเผชิญอุปสรรคด้านความต่อเนื่องของนโยบาย การขาดระบบนิเทศติดตามที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อจำกัดด้านทักษะความเชี่ยวชาญของทั้งผู้บริหารและบุคลากรครู

สหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดดูแลสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 9 แห่ง ซึ่งขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ท่ามกลางความแตกต่างของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรในแต่ละโรงเรียน จากการศึกษารายละเอียดของสถานศึกษาพบว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรยังคงเผชิญอุปสรรคสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะด้านการนิเทศและติดตามผลที่ยังขาดความสม่ำเสมอและเครื่องมือที่หลากหลายอย่างเป็นระบบ (โรงเรียนเชียงใหม่ประชานุสรณ์, 2568) ในขณะที่มีมติการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติยังพบข้อจำกัดเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การผลิตนวัตกรรมของครู ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ประกอบกับภาระงานที่ล้นตัวของบุคลากรซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

(โรงเรียนโพ้นทองวิทยายน, 2566) นอกจากนี้ ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมยังปรากฏชัดในเรื่องความไม่ต่อเนื่องของโครงสร้างบริหาร การขาดแคลนครูวิชาเอก อาคารสถานที่ที่จำกัด และการตั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมที่ยังไม่กว้างขวางนัก (โรงเรียนโพธิ์ชัยชนูปถัมภ์, 2566) ท้ายที่สุดในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรยังคงขาดระบบการติดตามคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน รวมถึงความสมบูรณ์ของเอกสารและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของตัวหลักสูตรเอง ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับปัญหาในระดับมหภาคของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน (โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม, 2568)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 จึงนำมาสู่ความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานจริงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พร้อมทั้งแสวงหาแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการยกระดับการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษาที่ค้นพบไปประมวลเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่หน่วยงานต้นสังกัด สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและวางแผนทางพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลสูงสุดในระยะยาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำแนวคิดและโครงสร้างเครื่องมือจากงานวิจัยของ ธาริดา สกลภัทรสกุล (2565)

และธีรวิทย์ รักกลาง (2566) มาประยุกต์ใช้และปรับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

1.1) *กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย* ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 214 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ตามแนวทางของธาริตา สกลภัทรสกุล (2565)

1.2) *เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย* คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประยุกต์จากงานของธาริตา สกลภัทรสกุล (2565) และธีรวิทย์ รักกลาง (2566) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 ด้าน รวม 35 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตลอดจนตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

1.3) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวิเคราะห์ระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ มาพัฒนาเป็นประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำประเด็นการบริหารหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำมาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.3) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดระบบข้อมูล จำแนกและจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็น และสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด แล้วนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

(n = 214)

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	4.34	0.31	มาก
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	4.29	0.30	มาก
การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในศตวรรษที่ 21	4.27	0.30	มาก
การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	4.23	0.29	มาก
การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	4.17	0.36	มาก
โดยรวม	4.27	0.24	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.31) รองลงมา ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.30) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.30) และ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.29) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.36) ซึ่งยังคงมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรสำรวจข้อมูลผู้เรียน บริบทชุมชน และศักยภาพของบุคลากรอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และนำข้อมูลมาใช้วางแผนพัฒนาหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น รวมทั้งจัดทำเส้นทางการเรียนรู้ (Learner Mapping) ให้สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน

2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรส่งเสริมการนำภูมิปัญญาและบริบทท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับหลักสูตร โดยจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาประยุกต์ใช้ในรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมฐานสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้การแก้ปัญหาชุมชน และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3) ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และพื้นที่ฝึกประสบการณ์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลจากหลากหลายอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง เข้าใจความหลากหลายทางสังคม และสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการติดตามและเผยแพร่ผลการประเมินอย่างเป็นระบบ โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น Infographics และวิดีโอสรุป พร้อมเปิดช่องทางรับข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้พัฒนาหลักสูตร โดยคำนึงถึงจริยธรรมและความปลอดภัยของข้อมูล

5) ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลจากผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นฐานในการปรับปรุงหลักสูตรตามวงจร PDCA อย่างต่อเนื่อง โดยทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรเป็นรายปีหรือรายภาคเรียน

เพื่อให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

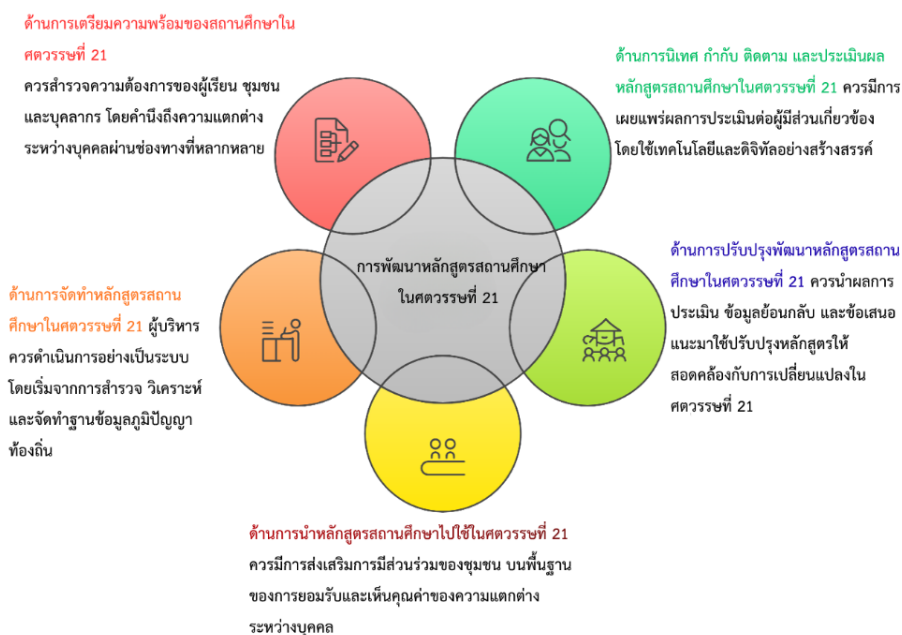
จากผลการวิจัย เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและเป้าหมายร่วมกันของบุคลากร เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย พลหาญ, ไพฑูริ ลิ้มกา และนเรศ ชันชะรี (2566) ที่พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารและครูนำหลักเกณฑ์และแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป มีป้อ และธีระภัทร ประสมสุข (2568) ที่พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาริดา สกมลทรรศสกุล (2565) ที่พบว่า การทำงานเป็นทีมและการนิเทศอย่างเป็นระบบเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2 แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่าควรมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบผ่าน 5 มิติสำคัญ เริ่มจากการเตรียมความพร้อมที่ใช้กลไกการสำรวจข้อมูลเชิงลึกรอบด้านเพื่อจัดทำ “แผนที่ผู้เรียน” (Learner Mapping) ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญตามแนวคิดการจัดการศึกษาแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ ธาริดา สกมลทรรศสกุล (2565) ในด้านการจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารได้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและทักษะอาชีพเฉพาะถิ่นเข้ากับรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมฐานสมรรถนะ โดยเปลี่ยนชุมชนให้เป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้และขยายห้องเรียนสู่

แหล่งเรียนรู้จริง เช่น สถานประกอบการและศาสนสถาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามสภาพจริงผ่านกระบวนการ Active Learning และการร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจและสมรรถนะที่สอดคล้องกับชีวิตจริงอย่างเป็นรูปธรรมตามข้อเสนอของ ศุภกร จันทรเพ็ญ (2565) สำหรับมิติการนิเทศและพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสมัยใหม่ เช่น Infographics และแอปพลิเคชัน เพื่อสื่อสารผลการประเมินและรับข้อมูลสะท้อนกลับแบบสองทางอย่างโปร่งใส พร้อมทั้งใช้ระบบบริหารจัดการแบบขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven) ภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของทักษะดิจิทัลในโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ ชำนาญตา (2566) ที่เน้นความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

จากแผนภาพองค์ความรู้ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งสามารถสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และบุคลากร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้กลไกการสำรวจที่หลากหลายทั้งช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการสำรวจ วิเคราะห์ และจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน บนพื้นฐานของการยอมรับและเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีการเผยแพร่ผลการประเมินต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์
5. ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายการประเมิน ข้อมูลย้อนกลับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพัฒน์วิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมการนำข้อมูลย้อนกลับและผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความ

ยืดหยุ่น ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบและครบวงจร ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยประยุกต์ใช้ข้อมูล เทคโนโลยีดิจิทัล การมีส่วนร่วมของชุมชน และบริบทท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน.

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สามารถนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

3. สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยเชื่อมโยงบริบทชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

คำรับรองและการเปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน

1. การเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

ผู้วิจัยขอรับรองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยและการเผยแพร่บทความนี้

2. การใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับ ผู้วิจัยใช้

ChatGPT (GPT-5.6 OpenAI) เป็นเครื่องมือสนับสนุนในการตรวจแก้และปรับปรุงภาษา ความ

ชัดเจนของถ้อยคำ รวมถึงตรวจสอบรูปแบบการเขียนรายการอ้างอิง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูล ผลการวิเคราะห์ และแหล่งอ้างอิง ตลอดจนเป็นผู้ตัดสินใจด้านเนื้อหาและประเด็นทางวิชาการ และรับผิดชอบต่อความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และเนื้อหาทั้งหมดของบทความฉบับสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้ Napkin AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการออกแบบภาพกราฟิก แผนภูมิ และแผนผังความคิด เพื่อสรุปและนำเสนอองค์ความรู้ประกอบบทความ

3. คำรับรองเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล (Data Availability Statement)

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล โดยข้อมูลวิจัยจัดเก็บไว้โดยผู้วิจัยและใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการวิจัยเท่านั้น

4. คำรับรองด้านจริยธรรมการวิจัย (Ethics Statement)

การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ยื่นขอรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เนื่องจากเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปและไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอ่อนไหวของผู้เข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำนึงถึงความสมัครใจ และการรักษาความลับ

5. แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย (Funding)

การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ทุนส่วนตัว และไม่มีผู้ให้ทุนที่มีบทบาทต่อการออกแบบการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการเผยแพร่ผลงาน

6. การระบุบทบาทของผู้มีส่วนร่วมตามหลัก CRediT

ผู้วิจัยหลักรับผิดชอบการกำหนดแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และตีความข้อมูล ตลอดจนการเขียนและปรับปรุงต้นฉบับ ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่กำกับดูแล ให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการตลอดกระบวนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ ชำนาญตา. (2566). การศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่]. CMRU Intellectual Repository. <http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/2565>
- ธาริดา สกลภัทรสกุล. (2565). สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5659>
- ธีรวิทย์ รักกลาง. (2566). แนวทางการบริหารหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. STOU Institutional Repository. <https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/13163>
- ประทีป มีป้อ และธีระภัทร ประสมสุข. (2568). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าพรหมมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสาร มจร ตรีภูมิตัวปัญญา, 9(2), 528–542.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 49–53.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก, หน้า 4–6.
- โรงเรียนเชียงใหม่ประชานุสรณ์. (2568). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2567. (อึดสำเนา).
- โรงเรียนโพธิ์ชัยชนูปถัมภ์. (2566). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2566–2570. (อึดสำเนา).

- โรงเรียนโพธิทองวิทยายน. (2566). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนโพธิทองวิทยายน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570)*. (อัดสำเนา).
- โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม. (2568). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR 2024) ปีการศึกษา 2567*. (อัดสำเนา).
- วันชัย พลหาญ, ไพวุฒิ ลังกา และนเรศ ชันธะรี. (2566). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(2), 629–640.
- ศุภกร จันทรเพ็ญ. (2565). *แนวทางการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/6539>
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567, 18 ตุลาคม). *รายงานผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566*. <https://www.niets.or.th/th/content/view/26334>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. (ม.ป.ป.). *แนวทางพัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด*. <https://sesao-ret.go.th/about/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565, 1 พฤศจิกายน). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566–2570*. https://www.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2025/02/article_file_20230307173518.pdf
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560, 7 สิงหาคม). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. <https://academic.obec.go.th/web/news/view/75>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and values*. McGraw-Hill.

OECD. (2023). *PISA 2022 results (Volume I): The state of learning and equity in education*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>

Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass/Wiley.